

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT

ALS EENS ARENDS PSALM 103:9

Onder redactie van Prof. Dr K. SCHILDER, Kampen.

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr H. Bergema, Karoeni; Dr F. A. den Boeft, Rotterdam; Dr E. T. v. d. Born, Heemstede; Mr A. Bouman, Rotterdam; Ir B. ter Brugge, Almelo; Dr K. J. Cremer, Kampen; Mevr. W. Cremer—de Vries, Kampen; Dr R. J. Dani, Kampen; Dr A. C. Drogendijk, Dordrecht; Dr D. v. Dijk, Groningen; Drs D. J. Galle, Kampen; Mevr. G. Gilhuis—Smitskamp, Mijdrecht; Dr J. H. Hagenbeek, Zwolle; Dr J. van Herksen, Ermelo; Dr B. Holwerda, Amersfoort; A. Janse, Biggelerke; Dr P. Jasperse, Leiden; Dr J. Kapteyn, IJmuiden; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, A'dam; Dr J. L. Koole, Vreeland; Dr E. D. Kraan, Vlaardingen; A. Kuiper, Utrecht; Dr J. v. d. Linden, Poortvliet; Dr S. O. Los, 's-Hage; Mevr. C. E. Th. Luijkenaar Francken-Schreuder, Rotterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr H. Mulder, Deventer; Dr S. J. Popma, A'foort; Dr A. Ringnalda, Ermelo; P. J. Risseuw, 's-Hage; C. Rijnsdorp, R'dam; A. Schilder, 's-Gravenhage; Dr G. K. Schoep, 's-Gravenhage; Dr R. Schippers, Wanswold; Dr J. Smelt, 's-Gravenhage; Dr H. Smilde, Groningen; Drs H. Smitskamp, 's-Gravenhage; Dr N. Streefkerk, Wollega; D. Stroo, Bussum; J. Strikwerda, Zeist; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia Pa.; Dr C. Veenhof, Haarlem; Drs M. B. v. 't Veer, Groningen; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr M. Vreugdenhil, Meliskerke; Dr F. de Vries, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr H. J. Westerink, Leiden; Dr D. K. Wielenga, Capelle a. d. IJssel; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage; Dr S. U. Zuidema, Solo.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan:
Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 101, Kampen.

Drukkers-uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V., Goes.
Telefoon No. 2424 — Postrekening No. 35000.

Abonnement: f2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f7.50 en voor Ned.-Indië f6.— per jaar.
Advertentiën: 25 ct. per regel. — Losse nummers f0.15.

INHOUD: Hoofdart. Getuigen in den Bijbel, II. — Uit de Schrift: Levensinstelling in den nood der tijden, I Kor. 7:29-31. — Kerkelijk leven: De scheuring in Amerika, XIV, Prof. Dr J. H. Bavink. Enkele eerste beginselen eener behoorlijke rechtspraak. De Kleine Catechismus van Zacharias Ursinus, XX. — Even parkeren: Strijdt om in te gaan! — Uit het pol. en soc. leven: Christendom en economie. — Stemmen uit onze kerken. — Perschoonw. — Kerknieuws. — Verslag Generale Synode der Geref. Kerken, slot. — Correspondentie. — Bijlage: Heideb. Catechismus, blz. 265-272.

HOOFDARTIKEL

Getuigen in den Bijbel.

De Oud-Testamentische betekenis van getuige in het N.T. — De Wolk der getuigen in Hebr. 12:1. — De Joodsche tint van het werkwoord getuigen in Joh. 2:25 en 18:23. — Getuigen als partij-kiezen. — Het Schriftgetuigenis. — Getuige van feiten.

II.

Eigenlijk kunnen we het belangrijkste, wat we van het getuigenbegrip der rabbijnen meedeelden, ook wel uit het Nieuwe Testament afleiden.

In de berichten over het proces van Jezus blijkt, dat voor den Joodschen rechter geen ander dan het getuigenbewijs geldt. Men heeft noodig en zoekt dus getuigen tegen Hem, Mk. 14:55. Getuigenis tegen beteken hier beschuldiging, aanklacht, als in het Oude Testament. Velen dienden een valsche aanklacht in. De beschuldigingen waren juridisch onhoudbaar; ze waren in geen enkel geval gelijkluidend. Men kan uit het verhaal merken, dat er welgeleerden onder de leden van het Sanhedrin waren; zij verlangden, dat het proces juridisch correct wordt gevoerd. Overigens waren zij met formeele punctualiteit tevreden. Matthéus karakteriseert het gezochte getuigenis dadelijk als een valsche aanklacht; hij wil zeggen, dat de heilige Joodsche rechtbank begon met een overtreding van het negende gebod.

Wanneer we in het verhaal van Stefanus' veroordeling van getuigen lezen, moeten we ook weer denken aan die specifieke functie van den getuige in het Joodsche recht. We hooren van valsche aanklagers, Hand. 6:13. En we zien naar den regel van Dt. 17:7 de getuigen-aanklagers optreden bij de terechtstelling van Stefanus, Hd. 7:58.

In verschillende gevallen komt men pas tot een bevredigende exegese van een plaats in het Nieuwe Testament, waar getuige, getuigen en getuigenis gebruikt wordt, indien men met de Oudtestamentische betekenis, die het spraakgebruik der Palestijnen zoo sterk beïnvloed heeft, voldoende rekening houdt.

Ieder Bijbellezers weet van de wolk der getuigen uit Hbr. 12:1. De groote massa der Bijbellezers, die geen Grieks kent, ziet hier geen moeilijkheid. De populaire uitlegging denkt aan geloofsgetuigen en acht de Oudtestamentische vromen op deze plaats met deze aanduiding vereerd.

Iemand met een beetje durf gaat misschien nog wat verder af van het smalle paadje der preciese en geduldige exegese en behandelt met zijn fantasie bij het begrip bloedgetuigen. Maar van geloofsgetuigen — een woord, dat bij ons heel gewoon geworden is, maar waarvan het de vraag is, of het Nieuwe Testament het kent — is in ieder geval in het verband geen sprake; en de man, die hier, in den brief aan de Hebreëen, met het begrip bloedgetuige gaat opereeren, zal toch eerst rekening moeten geven van zijn meening, dat nog in den tijd van het Nieuwe Testament het woord getuige, martyrs of martyr, bloedgetuige of mar-

tyr is gaan beteekenen. De exegese moet er immers voor waken, dat men niet een woord van den Bijbel verward met een woord uit de dogmatiek of uit een ander vak van wetenschap; wie b.v. in de Schrift over de rechtvaardigen leest en dan bij elke plaats denkt aan het leerstuk van de rechtvaardigmaking van den zondaar, of wie in zijn Bijbel het woord ziel ziet en dan uitsluitend denkt aan wat in de meeste handboeken over psychologie over de ziel geschreven staat, raakt in de war. Zoo moet men ook zich waken voor de fout, om de Schrift te lezen als ware ze geschreven in de taal van het Middeleeuwsche of van het tegenwoordige Christelijke spraakgebruik. Zoonals wij tegenwoordig in ons kerkelijk taalgebruik woorden als diakonie, belijdenis, gezang gebruiken, zoo hebben de apostelen die woorden niet precies gebruikt. Die woorden hebben in ons Christelijk spraakgebruik een bepaalde waarde gekregen, vaak door een historische ontwikkeling, die zij in de aanvang der Christelijke kerk nog niet hadden. Zoo staat het ook met woorden als geloofsgetuige en bloedgetuige, die wij bezigen. We kunnen vragen, of het woord getuige dezelfde betekenis heeft in het Nieuwe Testament, als die wij er tegenwoordig in onzen kring aan hechten; maar we mogen er niet zonder meer van uilgaan, dat het zoo is; dat het Nieuwe Testament onze taal spreekt.

Na dezen misschien niet overbodigen omhaal keeren we terug tot de wolk van getuigen. Zoo worden de Oudtestamentische geloovigen aangeduid. Zou nu toch niet dat woord getuigen hen karakteriseeren als geloofshelden? Zegt niet Hbr. 11 meer dan eens, dat deze geloovigen in de Schrift een getuigenis hebben ontvangen op het gebied van het geloof? Dat zegt inderdaad Hbr. 11. Maar dat kan men niet in verband brengen met het woord getuigen in onze uitdrukking, zonder de regels der grammatica geweld aan te doen. Er is een zoo groot verschil tusschen iemand, over wien een getuigenis gegeven wordt en iemand, die een getuigenis geeft (een getuige), tusschen den actieven en den passieven vorm, dat men het woord getuige van Hbr. 12:1 niet in verband kan brengen met het getuigenis der Schrift, dat in Hbr. 11 telkens wordt gememoreerd. Het is dan ook te begrijpen, dat men, grammatisch eerlijk, de wolk der getuigen als niets anders heeft verstaan dan als de groep toeschouwers, die gevormd wordt door de geloovigen van het verleden, bij de inspanningen van de Nieuwtestamentische generatie. Maar dan geeft men aan getuige den slappen, bleeken zin van toeschouwer, die niet bevreemdt; en bovendien zegt het „rondom ons liggende“ van den tekst reeds iets over het publiek, dat bij den wedkamp der Nieuwtestamentische geloovigen tegenwoordig is.

Herinner u echter den Oudtestamentischen getuige-aanklager en veel wordt u plotseling duidelijk. Het woord getuige leest ge in Hbr. nog éénmaal, n.l. in 10:28 vlg.: „Indien iemand de wet van Mozes moedwillig overtreedt, moet hij zonder barmhartigheid op het getuigenis van twee of drie getuigen-aanklagers sterven; hoeveel straf verdient dan wel degene, die den Zoon Gods vertreden heeft en het verbondsblood geprofaneerd, waardoor hij toch rein gemaakt werd, en den Geest der genade gesmaadt? Aan deze plaats moet ge denken bij de tweede maal, dat Hbr. getuige bezigt, in de uitdrukking wolk der getuigen. Onder het Oude Testament wordt het breken met God reeds bedreigd met geweldige straffen, en die straffen worden meedoogenloos uitgevoerd, zoodra het vereischte aantal getuigen als aanklagers is opgetreden en het schuldgevoel heeft geleverd. Hoe veel te meer hebben dan de geloovigen van het Nieuwe verbond zich te wachten voor den afval van God, waartegen de geheele brief geschreven is, en die blijbaar ging dreigen onder de lezers.

Laat hen toch niet meenen, dat zij er in eenig opzicht gemakkelijker voorstaan dan de Oudtestamentische gemeente. De geloovigen van het oude verbond, die getoond hebben, hoe de geloofsstrijd moet worden volgehouden, zouden getuigen zijn tegen de gemeente, indien deze niet grooten ijver en volharding aan den dag legde bij het loopen in de renbaan; te meer, waar dit in de nieuwe bedeeeling te beter kan door Jezus. Zij zouden getuigen-aanklagers worden. Ze zijn het nog niet; maar ze zijn nu reeds meer dan toeschouwers; ze zien toe op het leven van de Nieuwtestamentische gemeente met den zin voor de gerechtigheid, die den getuige naar de Oudtestamentische opvatting moet sieren. Zoo moesten naar de wet van Mozes twee of drie mannen nauwlettend acht hebben geslagen op misdaden, die het oude verbond braken. Indien er geen getuigen waren liep de schuldige vrij; waren zij er, dan was het doodvonnis onherroepelijk. In de nieuwe bedeeeling zijn de getuigen aanwezig. Zij is ook hierin meerder dan de oude, dat het aantal getuigen, die bij in den wind slaan van het vermaan van den auteur tot aanklagers worden, ontelbaar is. De positie van de wolk der getuigen is dus te vergelijken met die van de mannen van Ninevé, die zich op Jona's prediking bekeerd hebben en de koningin van het Zuiden, die van de einden der aarde kwam om Salomo's wijsheid te hooren, en die in het oordeel opstaande met het geslacht van Jezus' omwandeling op aarde, dit geslacht zullen veroordeelen, Mt. 12:41 vlg.

Een typisch Joodsche tint heeft getuigen, het werkwoord, in Joh. 2:25. Terwijl Jezus te Jeruzalem op het Paaschfeest was, geloofden velen in Zijn naam, doordat zij te tekenen zagen, die Hij deed. Maar Jezus vertrouwt zich dan niet aan de schare toe. Het enthousiasme verblindde Hem niet. Want Hij kende hen allen en het was voor Hem niet noodig, dat iemand van den mensch getuigde. Het was m.a.w. niet noodig, dat Jezus eens als forum zitting ging houden en getuigen liet optreden, die Hem vertelden hoe onbetrouwbaar de mensch is en hoe weinig de toeloop op Zijn wonderen eigenlijk waard was; die dus den mensch aanklaagden.

En, om nog een voorbeeld uit het evangelie naar Johannes te geven, in Joh. 18:23 zegt Jezus tot den dienaar in de rechtzaal, die Hem een slag in het gelaat geeft en Hem gebrek aan eerbied voor den hogepriester verwijt: „Indien ik op een verkeerde wijze sprak, getuig over dat verkeerde.“ Getuigen is niet enkel spreken door den man over wat hij hoorde; dat was ook niet noodig; Jezus sprak niet tot hem alleen, maar in het publiek. De Heere vraagt nu van den man, dat hij niet eigenmachtig zal handelen, doch als aanklager zich zal wenden tot den rechter. „Getuig“ be-
duidt: treed als getuige op; dien een aanklacht in.

Ook daar, waar getuigen in het Nieuwe Testament niet die typische, beslist Joodsche en heelemaal niet Grieksche betekenis aanklagen heeft, wordt het toch in zijn forensische waarde gevoeld. Een getuigenis geeft men in het pro en contra van een rechtsgeding. En in het Joodsche proces is het getuigenis beslissend. Het is partij-kiezen. Barnabas en Paulus prediken vol vrijmoedigheid vrouwen op den Heere, die ten aanzien van hun woord getuigenis gaf, partij koos dus, tegenover den tegenstand der Joden, doordat Hij tekenen en wonderen door hun handen geschieden liet. God, die de harten kent, koos de zijde van de Christenen uit de heidenen (heeft hun getuigenis gegeven), door hun den Heiligen Geest te geven. Hd. 14:3, 15:8.

Het Nieuwe Testament handelt meermalen over het Schriftgetuigenis. De profeten getuigen allen

voor Jezus als de Messias, Hd. 10:43. Het Oude Testament geeft aan de door het evangelie verkondigde gerechtigheid Gods een toestemmend getuigenis, Rm. 3:21. De brief aan de Hebreërs vermeldt in een kort bestek zeven maal het Schriftgetuigenis. En telkens, wanneer op het getuigenis van het Oude Testament wordt gewezen, is bedoeld, dat de wet, de profeten en de Heilige Geest aan de zijde staan van hem, die het Schriftbewijs voert. Tijdens het oude verbond getuigden de profeten niet. Toen betuigden zij. Het Nieuwe Testament heeft daar een ander woord voor. Maar hun betuigen van weleer kan in de situatie van het nieuwe verbond als een getuigen worden gekarakteriseerd. Alle profeten, zoo zegt Petrus in Caesarea, pleiten, als men hen in de nieuwe bedeefting leest, voor de erkenning van Jezus als de beloofde Messias. Paulus heeft in het geding met de Joodisten het Oude Testament op zijn zijde.

Wat h.v. de auteur van Hbr. 11 over het geloof der ouden gaat zeggen is niet de weergave van zijn kijk op hun geschiedenis, doch zijn wijzen op hen ontleent zijn beslissende kracht aan de omstandigheid, dat hij zich op de Schrift beroepen kan. Als getuigenis in dien zin van het beslissend woord sprekend bezit de Nieuwtestamentische kerk de Schrift en zij mag zich in haar worsteling om de waarheid op haar beroepen. Het Schriftgetuigenis is afdoende, omdat het getuigenis is.

Het is niet alleen Oudtestamentisch, dat het getuigenis deelsief is en menigmaal een aanklacht, het is evenzeer Oudtestamentisch, dat het getuigenis alleen maar forensische waarde heeft, indien het oog- of oorgetuigenis is. Althans, wanneer het over een menselijk getuigenis gaat. Gods getuigenis behoeft geen nadere legitimatie; Hij is de Alwetende en de Waarachtige.

Het Nieuwe Testament verschilt ook in dit opzicht van het Oude niet. De hogepriester, de gehele Joodsche raad, ieder, die hem vroeger in Jeruzalem heeft gekend, kan van Paulus getuigen, indien hij wil: zij zijn op de hoogte; en dus zijn zij in de gelegenheid om hun woord te laten gelden, wanneer hij zich verantwoordt voor het volk in Jeruzalem en voor Agrippa, Hd. 22:5, 26:5. Paulus getuigt voor de Joden, dat zij ijver voor God bezitten, zij het zonder inzicht; want hij kan het weten, Rm. 10:2. Hij getuigt voor de Galaten, dat zij hem indertijd bovenmate toegeneegen waren, hij had het zelf ervaren, Gal. 4:15. Hij getuigt van de kerken in Macedonië, dat zij zeer blijmoedig en gul geven in de collecte voor Jeruzalem; hij wist het uit ondervinding, II Kor. 8:3. Johannes de Dooper zegt tot zijn discipelen: „Zelf kunt gij van mij getuigen, dat ik gezegd heb: ik ben de Christus niet”; ze hadden het met hun eigen ooren gehoord, Joh. 3:28. De schare, die hij Jezus was geweest, toen Hij Lazarus uit het graf geroepen had en hem uit de dooden opgewekt, getuigde daarvan, Joh. 12:17.

Historisch is het goed verklaarbaar, dat in het Palestina van dien tijd men het begrip getuigen zoo nauw nam. De rabbijnen hamerden het er in, dat een getuige secuur moest weten wat hij zeide. Voor het Joodsche rechtsbesef is getuigenis een zakelijk relaas met opzettelijk veilig gestelde betrouwbaarheid.

W.

R. S.

UIT DE SCHRIFT

Levensinstelling in den nood der tijden.

Maar dit zeg ik, broeders, dat de tijd voorts kort is; opdat ook die vrouwen hebben, zonden zijn als niet hebbende; en die weenen, als niet weenende; en die blijde zijn, als niet blijde zijnde; en die koopen, als niet bezittende; en die deze wereld gebruiken, als niet misbruikende; want de gedaante dezer wereld gaat voorbij.

1 Korinthe 7:29-31.

De nood der tijden.

Onze tijd zet wel een heel zwarte lijn om het probleem, waarvan elk kind van God de worsteling kent: door genade een kind van God te zijn, en te moeten leven op een aarde, die onder de macht van den booze ligt...

Onze tijd openbaart wel heel klaar, wat de gedaante, het schema dezer aarde is: een wereld, van God vervreemd en op de zonde gericht... ontelbare barsten en scheuren in heel het leven, en alle verhoudingen.

En hoor nu, wat Paulus zegt — die daarin de bazuin Gods aan den mond zet:

„dit zeg ik, broeders, dat de tijd voorts kort is!”

Kort — het Grieksche woord beteekent eigenlijk: saamgedrongen, saamgeperst. We mogen denken aan een zelf, dat om een aantal stukken goed gerold werd, en dan door de kooplieden gebonden kon worden op een lastdier. Deedt ge het pak open — verbazend, wat kwam er dan veel uit te voorschijn!

Zoo is het met den tijd, merkt Paulus op, wat valt er in den tijd intens veel te beleven! wat een gebeurtenissen, en krachten, en spanningen dezer eeuw! die tijd is kort... en hoe moet nu het leven der kinderen Gods in dien korten, saamgedrongen tijd ingesteld? m.a.w. wat moet hun levenshouding zijn temidden der aardse dingen? De Apostel omschrijft dit veelzijdige, ontzaglijke probleem kort en kernachtig.

Hij geeft een tekening van het „schema”, de „gedaante” dezer wereld in de woorden: een vrouw hebben — weenen — blijde zijn — koopen — deze wereld gebruiken.

„Een vrouw hebben” — het huwelijksleven is zonder twijfel een der belangrijkste zijden van het menschenleven; het neemt er een „as”-positie in.

„Weenen, blijde zijn” — de wisseling der contrasten is onlosmakelijk met het leven hier beneden vervlochten.

„Kopen” — de zakelijkheid van het leven, „the struggle for life” — een uitdrukking, die wel speciaal tot de bewoners der handelsstad Korinthe gesproken moet hebben.

„Deze wereld gebruiken” — dat is het genieten van al wat het bonte, gekultiveerde aarde-leven den mensch biedt.

Op al deze dingen nu moet de mensch zich zóó instellen, dat hij, binnen de „gedaante”, het „schema” dezer aarde levende, er mee meelevende, het góód meelevende, toch in dat schema niet opgaat — zich aldus openbaart, dat hij niet zóó vervlochten is met de gedaante dezer aarde, alsof er niets anders bestaat.

Want de gedaante dezer wereld gaat voorbij — voegt Paulus er aan toe.

Het schema dezer aarde is voor den dood en het verderf opgeschreven — wie „geestelijk mensch” is, d.w.z. wiens verstand verlicht is door den Heiligen Geest, ziet het merkteken wel, ingedrukt op de gansche wereld, het merkteken van het komende oordeel, van het vuur des gericht, gelijk een boom in het woud, die gekapt staat te worden, geteekend is...

En als wij in de rechte levenshouding ten aanzien van de aardse dingen staan, dan zien we in, dat we in de wereld niet mogen opgaan, maar ons steeds weer herinneren: hier beneden is het niet — ons burgerschap ligt in de hemelen — ons vaderland is elders, hooger dan de aardbol, om en over welke de satan zijn lijnen en streepen zet.

Daarom spoort Paulus de Korinthiërs aan: de tijd is kort — als ge vrouwen hebt, weest dan, als hadt ge ze niet.

Dat is geen aansporing tot een soort vrijwillige armoede en onthouding, noch een verachting of miskenning van het huwelijk — neen, maar dit, bedenkt, dat ook de saamleving van man en vrouw tot het schema dezer aarde behoort, dat voorbijgaat. Hebt elkander vurig lief uit een rein hart, en geniet van het wonderlijke geluk — maar leeft niet, alsof dat het een en het al is!

De tijd is kort — moet ge weenen, weest, als weent ge niet — moogt ge blijde zijn, weest, als waart ge niet blijde.

De wisseling der contrasten aan den levenshemel mag nooit de eigenlijke levensinstelling der kinderen Gods bepalen. Blijdschap en droefheid zijn voor hen geen machten, die hen overweldigen — ze leeren ze brengen onder de keur van Christus' kruis, ontvangen uit de Vaderhand vol liefde — zoo zijn ze in voorspoed dankbaar... in tegenspoed geduldig...

De tijd is kort — als ge „koopt”, weest dan als „niet-bezittende”, (lett.: als niet vasthoudende).

Al moeten Christenen hard werken — er hun eer instellen, te behoren tot de keurtroepen van het leger der arbeiders, arbeidsters... zij mogen met hun levenswerk niet zóó versmolten zijn, alsof dat nu het ééne en het eenige van het leven ware. Hun werkplaats is beneden, hun woning boven: arbeid met het uitzicht op die woning!

De tijd is kort — als ge deze wereld gebruikt, weest dan als niet misbruikende, (lett.: als niet opgebruikende).

Wie de wereld opgebruikt, voor dien is de wereld het een en het al, hij heeft niets anders dan de wereld.

Kinderen Gods moeten leven binnen het schema dezer aarde, maar mogen niet doen, of dat nu de ware levenshouding, het eenige levensdoel is. Hun verkeer met de gedaante dezer aarde moet beheerscht worden door het Schriftwoord: „Alles is uwe — maar gij zijt van Christus, en Christus is Gods”.

De tijd is voorts kort...

Vraagt ge nog toepassing?

In den nood dezer tijden?

Mussolini gaf enkele weken geleden zijn volk dit parool uit:

„Zwijgt en werkt”.

Wij nemen dat over — maar voegen er aan toe: „... en bidt”.

Biddt:

„Kom, Heere Jezus, ja kom haastiglijk”.

J. SMELIK.

KERKELUK LEVEN

De scheuring in Amerika. (XIV.)

(Intermezzo: antwoord aan ds D. Zwier (I).)

Zooals gezegd, gaan we thans gaarne over tot de beantwoording van ds Zwier. Zijn opmerkingen zijn in Perschoof van verleden week opgenomen. Wel is waar breken we hiermee de lijn van ons betoog, dat immers ds Hoeksema's referaat wilde bespreken, maar het hindert niet, omdat de kwesties, waarover het hier loopt, toch aan de beurt moeten komen in de bespreking van ds H's referaat.

We nemen nota van het feit, dat ds Zwier bij het eerste punt, dat door de synode van Kalamazoo is aangenomen, dus ook rekent: „de gunstige gezindheid Gods”. Eerst stond er in een rapport der commissie van Kalamazoo: „gunstige gezindheid Gods jegens alle menschen”. Deze uitdrukking komt voor in de Acta, art. 120. Maar dat was toen nog maar een voorstel. In art. 132 blijkt een andere redactie gekozen te zijn: „gunstige gezindheid Gods jegens de menschheid in het algemeen”. Het verschil zullen we even buiten beschouwing laten. Eveneens de vraag, of een duidelijke nieuwe uitspraak over den inhoud van het eerste punt, opnieuw gereedgemaakt, niet wenschelijk zou zijn, teneinde alle misverstand af te snijden.

Liever gaan we thans de uitspraak, met inbegrip van die „gezindheid” dus, na.

Op de vraag, of ik die naar den inhoud aldus aangebakende uitspraak zou aanvaarden, antwoord ik: neen, ds Zwier, ik zou dat niet doen.

Om aan te toonen, waarom ik het zou moeten nalaten, dien ik wel even na te gaan, hoe het staat met het bewijs uit Schrift en Confessie.

De synodale uitspraak zelf verwijst naar „de aangehaalde Schriftuurplaatsen”, alsmede naar de Dordtsche Leerregels. We laten de geheele uitspraak der synode in eindredactie hier volgen:

„Aangaande het eerste punt, rakende de GUNSTIGE GEZINDHEID GODS JEGENS DE MENSCHHEID IN HET ALGEMEEN, EN NIET ALLEEN JEGENS DE UITVERKORENEN, spreekt de Synode uit dat volgens Schrift en Confessie het vaststaat, dat er, behalve de zaligmakende genade Gods bevoeren alleen aan de uitverkorenen ten eeuwigen leven, ook een zekere gunst of genade Gods is, die Hij betoont aan Zijn schepselen in het algemeen. Dit blijkt uit de aangehaalde Schriftuurplaatsen en uit de Dordtsche Leerregels, II, 5, en III en IV, 8 en 9, waar gehandeld wordt van de algemeene aanbidding des Evangelies; terwijl het uit de aangehaalde uitspraken van Geref. schrijvers uit den bloetijd der Geref. theologie bovendien blijkt, dat onze Gereformeerde vaders van oudsher dit gevoelen hebben voorgestaan.”

Tot zoover de officiële synodale uitspraak.

We zullen dus hebben te vragen naar de er in aangegeven „Schriftuurplaatsen”. Ze doet daarmee blijken op die plaatsen, welke de rapporterende commissie had aangehaald.

Het blijkt, dat de tekst van het besluit niet verder gaat, dan de positieve bewering, dat uit die Schriftuurplaatsen blijkt, dat God „een zekere gunst of genade betoont aan Zijn schepselen in het algemeen”; laat ons dus zeggen: aan planeten, oceanen, leeuwen, boomen, den aether, den dampkring, de engelen, de menschen, de verbanden tusschen de creaturen, etc.

Nu wordt door de synode van Gods houding tegenover de schepselen in het algemeen geconcludeerd op zijn gezindheid tegenover de menschheid in het algemeen.

Maar daar ligt al dadelijk een eerste moeilijkheid. „Schepselen” in het algemeen toch is al wat anders dan „menschen”, of „de menschheid” in het algemeen, of „alle menschen”. Natuurlijk.

Want in de kwestie, die ons thans bezig houdt, is juist dit het fijne puntje, dat bij de konkrete menschen MEER optreedt, en in hun existentie ook nog iets anders openbaar wordt dan wat God geschapen heeft. In den mensch werkt ook de zonde. De zonde nu is NIET EEN SCHEPSEL GODS: „verre zij God van goddeloosheid en de Almachtige van onrecht”. De vraag, hoe dit mogelijk is geworden, staat thans buiten discussie. Ieder onzer is het er over eens, dat in den konkreten mensch, in de konkrete menschheid iets is, dat God geschapen heeft, maar ook een werking, die God niet geschapen heeft, dat Hij haat.

Indien dus in de menschen MEER is te zien dan het kreatuurlijke, dat God geschapen heeft, en liefheeft, dan is het een logische fout, van Gods houding tegenover Zijn schepselen qua schepselen te concludeeren op zijn gezindheid jegens den mensch, in wien het geschapene wordt „onderhouden”, doch in wien ook een werking optreedt, die God niet geschapen heeft.

Bovendien: de mensch is niet maar Gods schepsel, en daarmee uit, doch hij is Gods gequalificeerde schepsel. Hij heeft een ambt ontvangen; is in een verbond opgenomen, droeg Gods beeld, was Gods beeld. Dat ambt en dat verbond en dat beeld-zijn heeft God óók geschapen. En Hij heeft ze geschapen in of aan of met of voor den mensch; daarop zinspeelden we zoo-even, toen we ook de relaties, de verbanden, tot het geschapene rekenden. De mensch nu, zelf Gods schepsel, heeft andere schepselen Gods verwoest,

gesch
goen
terec
dan
minn
mink
stelli
ring,
schen
schep
gen,
AMB
konk
wat
M.
sel
gezi
len,
een
goed
Lez
De
genac
daa
verw
dan
jegen
Lau
Met
lijk
De
genac
daa
verw
daa
jegen
Ziet
en he
type
I' va
Gods
Ma
preek
aan d
sylog
schols
logisc
Nati
hierin
scheid
daar
heb ik
dat ik
boome
hebben
katten
Maar
van d
of zeg
in de
conclu
begr
loost.
Alles
overbr
mense
schape
concre
Net zi
dan h
meer
Een k
een g
liep r
mekaa
staan
maar
der ey
eenhei
Uitg
ds Hoe
Zijn ei
kreatu
bereid
KREA
ook in
de met
heid";
beteek
DRAG
op aan
proben
„nati
van di
ben ve
eer va
Ik z
zal m
sylogi
„Is
van Se
dien v
treden
verbre
denkw
één bij
doordr
1) Te
onder
dan zo
Wijzhe